

EESTI
KESKKONNAJUHTIMISE
ASSOTSIATSIOON

TEABELEHT 21

Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsiooni teabeleht ilmub kolm korda aastas ning on mõeldud assotsiatsiooni liikmete ja laiemale üldsuse teavitamiseks EKJA tegevusest ja keskkonnajuhtimisest.

SISUKORD

LK 2

Maarja Orasson

Rahvusvaheline EMAS-i konverents – teel ressursisäästliku majanduse suunas

LK 3

Kadri Tomingas

Aasta Keskkonnategija 2010

LK 4

Maarja Orasson

Be-Smarter lõpuseminar

LK 5

Evelin Urbel-Piirsalu

**Keskkonnahoidlikud riigihanked mõjutavad ka ettevõtteid
Uut keskkonnaõigusaktides**

LK 6

Evelin Urbel-Piirsalu

**Uued projektid: Ecotips ja Roheline kontor
Uus trükis „EMAS samm-sammult“
täiendatud väljaanne**

LK 7

**KESKKONNATEGEVUSE PARIMAD NÄITED:
Pühajärve Puhkekodu ja Spa**

LK 8

**MIS TEHTUD, MIS TEOKSIL
Projekti EMASeasy MOVE-IT! koolitused
ISO 14001 statistika**

Külastage EKJA kodulehte www.ekja.ee

HEA EKJA TEABELEHE LUGEJA!

Kõrvuni ulatuvad lumehanged, aga ka lumine mets, suusad ja lumelabidas annavad taaskord märku, et aasta on mööda saamas. Heade traditsioonide kohaselt on aasta lõpp ka see aeg, kus taaskord vaatame tagasi möödunudle, teeme järeldusi ja seame uusi sihte. Nii on see olnud alati ja saab ka tulevikus olema. Mida siis öelda mööduva aasta kohta? Tuleb tõdeda, et polnudki vast kõige hullem. Keskkonnajuhtimist ja üldse keskkonnateemat kui sellist ei ole visatud nurka tolmuma, vaid aktiivselt edasi arendatud. Seda näitab nii meie liikmelisuse kosumine 4 uue liikme näol, kui ka meie mööduva aasta tegevused. Suuresti tänu Norra Vabariigi Fondi rahalisele toele saime tegeleda sellel muidu nii raskel ajal uute sihtide seadmisega ja seda mitte vaid järgmiseks aastaks. Just pikemaks ajaks paika pandud tegevuskava on meie järgmiste aastate vundamendiks. Kindlasti peame olema senisest aktiivsemaks partneriks Keskkonnaministeeriumile ning erinevate ümarlaudade vormis edendama keskkonnajuhtimist ning sellega seonduvat ja uskuge mind – on millest rääkida. Samuti tahaks üle vaadata ja uuendada pikaajaliseks traditsiooniks saanud Keskkonnategija konkursi tingimused. Jälle ikka selleks, et üha enam tublisid keskkonnaga tegelevaid firmasid ja ettevõtjasi sellest konkursist osa võtaks. Kindlasti tasub jätkata teiste sarnaste organisatsioonidega tutvumist vähemalt Euroopas. Ei ole mõtet leiutada uut jalgratast, vaid pigem tuleks üle

võtta neid häid detaile, mis teistel sarnastel sõiduvahenditel juba on. Ja kõige olulisem nii läbi eelpool toodud tegevuste kui ka muude ürituste, projektide, infovahetuse võimaluste jms. on EKJA tegevuse edasine arendamine. Oluline on see, et EKJA oleks jätkuvalt organisatsioon, mis suudaks olla oma liikmetele vajalik ja kasulik ning enam kui vaid klubiline liikumine. Ainult siis on meil tulevikku ja tugev arengust aktiivselt osavõttev liikmeskond.

Ka käesolev Teabeleht on aastat kokkuvõttev. Pakume rõõmsat lugemist mitmetest tublidest ettevõtetest, kelle tegevust on auhinnatud nii Eestis kui Euroopas ja seda on ju alati meeldiv lugeda. Anname ülevaate kodumaisest Keskkonnategija 2010 konkursist ja EMAS auhinna tulemustest. Võtame kokku lõppenud keskkonnajuhtimise alase projekti Be-Smarter tulemused ning tutvustame uusi plaane. Jätkame ka positiivsete keskkonnajuhtimise alaste näidete avaldamist. Seekord on juttu Keskkonnategija 2010 konkursi raames tunnustatud Pühajärve Spa ja Puhkekodu tegevusest. Ja egas kõike saagi siin välja tuua, sest siis te äkki ei loegi – jäägu midagi ka avastamise rõõmuks.

Soovin teile kõikidele rahuliku ja lumist aasta lõppu, mõnusat lugemist EKJA teabelehe seltsis ning teguderohkelt uut aastat!

Tõnis Meriste
EKJA juhatuse esimees

Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsioon
Lai 34, 10133 Tallinn
Tel: +372 627 6100
Faks: +373 627 6101
E-post: ekja@ekja.ee
www.ekja.ee

Trükitud looduslike õlide ja värvidega baasil valmistatud värvidega 100% taastoodetud paberile
Cyclus Offset, millele on omistatud Euroopa Ühenduse ökomärgis. ©Ecoprint 2009

UUDISEID EUROOPAST UUDISEID EUROOPAST UUDISEID EUROOPAST

Rahvusvaheline EMAS-i konverents – teel ressursisäästliku majanduse suunas

Maarja Orasson,
SEI Tallinna keskkonnanõuandjate
programmiassistent

25. novembril toimus Brüsselis rahvusvaheline EMAS-i konverents, mille põhirõhk oli ressursside ja energiatõhususe teemadel (uuenenud EMAS-i määruse valguses). Keskkonnanõuandjate suundi erinevatest uuenduslikest valdkondadest tutvustati kahel paralleelsessioonil. Teadmisterohke ja hariva päeva lõpetas pidulik Euroopa keskkonnanõuandjate auhindade kättejagamine.

Konverentsil käsitletud teemad

EMAS (*Eco-management and Audit Scheme - Keskkonnanõuandjate ja auditeerimise skeem*) skeemi kohast keskkonnanõuandjate süsteemi on organisatsioonid rakendanud juba 15 aastat. EMAS-i määrus läbis 2009.a. kolmanda uuendamistsükli. 2010.a. alguses jõustunud EMAS III määruse (nr 1221/2009) täienduste eesmärk oli muuta skeemi paindlikumaks ja konkurentsivõimelisemaks, seda eriti väikeettevõtete seisukohast vaadatuna. Näiteks vähendati väikeettevõtete skeemis osalemise halduskoormust (tõendatud ajakohastatud keskkonnanõuandjate tuleb esitada mitte igal aastal, vaid kahe aasta tagant, ning välist auditeerimistsükli pikendati kolmelt aastalt neljale aastale). See peaks aitama ettevõtetel nii EMAS-i rakendamise kui ka registreerimise kulusid vähendada. Samuti lubavad viimased EMAS-i määruse muudatused skeemi edaspidi rakendada ka väljaspool Euroopat, kuigi seni ajani oli EMAS Euroopa Liidu regulatsioonina mõeldud eelkõige EL liikmesriikides tegutsevatele ettevõtetele ja organisatsioonidele. Määruse alusel alustab komisjon ka sektoripõhiste keskkonnanõuandjate süsteemi juhendamaterjalide väljatöötamist.

Konverentsipäeva esimesel pooltel toimusid paralleelselt kaks seminari. Esimese peateemaks oli väikeettevõtete keskkonnanõuandjate tõhususe tõstmine. Sellel sessioonil tutvustati väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele EMASeasy metoodoloogiat ning klasterkeskset lähenemist kui lihtsamaid võimalusi keskkonnanõuandjate süsteemi rakendamiseks. Samuti tutvustati uutset e-õppel põhinevat töövahendit keskkonnanõuandjate süsteemi konsultanti-

Pildil Eesti delegatsioon EMAS-i konverentsil. Vasakult SEI Tallinna projektijuhid Karin Kilk ja Maarja Orasson, Ecoprindi nõustaja Anu Könnusaar, Ecoprindi finantsjuht Erika Ilsson EMAS auhinnaga, EKJA juhatuse liige Tea Nõmmann, EMAS-i pädeva asutuse esindaja Hedi Leomar ning EKJA juhatuse liige ja EMAS auhinna žürii liige Harri Moora.

dele, mis töötati välja Be-Smarter projekti raames. Teisel sessioonil esitleti EMAS-i määrust kui kaasaegset keskkonnanõuandjate vahendit, millega on võimalik parandada ettevõtte keskkonnanõuandjate tegevust, sealhulgas saavutada tõhus materjalide ja energia kasutamine. Mitmed EMAS-i registreeringuga era- ja avaliku sektori organisatsioonid jagasid oma kogemusi vee- ja energiakasutuse ning jäätmetekke vähendamise kohta. Organisatsioonid märkisid ära, et tänu paremale ressursside haldamisele on nad saavutanud olulise majandusliku kokkuhoiu, mis katab suures osas ära isegi EMAS-i määruse kohase juhtimissüsteemiga kaasnevad kulud.

Kahe paralleelsessiooni vahel tutvustati bioloogilise mitmekesisuse indikaatoreid avalikule ja erasektorile ning nende seotust EMAS-i ning keskkonnanõuandjate hangetega. Järgnes pärastlõunane seminaride paralleelsessioon. Neist ühel esitleti EMAS-i tulemuslikkuse hindamise võtmeindikaatoreid ning sektoripõhiseid juhendamaterjale. Tutvustati praktilisi näiteid keskkonnategevuse tulemuslikkuse võtmeindikaatorite mõõtmisest ja nende toimimisest. Võtmeindikaatorid on vajalikud, et edendada organisatsiooni keskkonnanõuandjate (ja majanduslikku) sooritust, ning võrrelda sektorisiseste ettevõtete keskkonnategevuse tulemuslikkust. Komisjon alustab sektoripõhiste juhendamaterjalide väljatöötamist, mis sisaldavad parimate keskkonnanõuandjate praktikate tutvustamist, sektoripõhiseid võtmeindikaatoreid ning kus võimalik, esitleb ka sektoris saavutatavaid parimaid tulemusi ning võrdlusklaarat tegevuse hindamiseks. Teise sessiooni peateemaks oli EMAS Global ehk rahvusvaheline EMAS. Esitleti rahvusvahelise EMAS-i rakendamise võimalusi ning toodi mitmeid näiteid väljaspool Euroopa Liitu asuvate rahvusvaheliste organisatsioonide EMAS-i määruse kohasest keskkonnanõuandjate süsteemide rakendamisest.

EMAS auhindade jagamine

Rahvusvaheline EMAS konverents lõpetati piduliku galatseremooniaga Koomik-sipiltide Keskuses, kus anti üle Euroopa keskkonnanõuandjate auhinnad. Väikeettevõtete kategoorias võitis Eesti edukas trükiettevõtte Ecoprind (teavet teiste võitjate kohta <http://ec.europa.eu/environment/emas/emasawards/index.htm>). 2010. aasta EMAS auhindade peateemaks oli tõhus ressurssikasutus, et vähendada vee- ja energiatarbimist, jäätmeteket ning süsihappegaasi heitmeid. Ecoprindi edu aluseks auhinna saamisel olid eeldatavasti trükiettevõttes kasutusel olevad keskkonnanõuandjate tehnoloogiad, mis vähendavad märkimisväärselt ettevõtte vee- ja energiakasutust. Ecoprind liitus EMAS süsteemiga 2010. aastal.

Aasta Keskkonnategija 2010

Heli Voogla võtab vastu Tallinna Vesi aubinna

Kadri Tomingas,
Keskkonnaministeeriumi
keskkonnakorralduse peaspetsialist
Pildid Tim-Mati Pall

1. detsembril andis keskkonnaminister Jaanus Tamkivi üle selle aasta keskkonnategija tunnustused ja preemiad. Keskkonnategija tiitlile võivad kandideerida organisatsioonid, kes on teinud jõupingutusi ja investeeringuid keskkonnoormuse vähendamiseks, kes propageerivad keskkonnohoidlikku tootmisviisi ja/või teadvustavad avalikkuses säästva arengu suunalist tegevust.

2010. aastal osales konkursil „Aasta Keskkonnategija“ 7 kandidaati: keskkonnajuhtimine 2, keskkonnasõbraliku toote/teenus 3 ja keskkonnasõbraliku protsess 2 ettevõtet.

Konkursi laureaadid:

- **keskkonnajuhtimise kategoorias võitis aktsiaselts Tallinna Vesi tarbijate keskkonnaalase harimise eest.** Tarbijateadlikkuse suurendamiseks on Tallinna Vesi algatanud kampaaniad „Ära tee troppi“, „Säästa vett“ ja „Joo kraanivett“. Kampaaniate eesmärk on tähtsustada keskkonna hoidmise olulisust ja selgitada inimestele selgelealeid võimalusi. Näiteks saab igaüks vältida ohtlike ainete sattumist kanalisatsiooni ja tarbida vett säästlikult. Ettevõtte harib nii suuri kui ka väikesi tarbijaid.

- **keskkonnasõbraliku toote/**

teenuse kategoorias võitis mittetulusühing Viru Folk suurüritustel korraldatud jäätmekäitluse eest. MTÜ

Viru Folk on festivale korraldades kokku pannud ka keskkonnaprogrammi, mis sisaldab nii loodusretki, keskkonnoalaseid loenguid kui ka jäätmekäitlust. Viru Folgi festivali külastab keskmiselt 10 000 inimest. Suurüritustel aga tekib palju sorteerimata segaolmejäätmeid ja pakendeid, mis suurendab koormust keskkonnale. Selle vähendamiseks paigaldas Viru Folk näiteks sel suvel festivalialale 51 sorteerimispunkti, kuhu külastajad said eraldi panna pakendi ja olmejäätmed. Tegutses keskkonnaprogrammi infopunkt, kus sai näha ja katsuda prügist valmistatud tooteid. Väljas olid ehitusmaterjalid, uued pakendid, ehted, kontoritarbed, autotarvikud jpm, mida maailmas „prügist“ tehakse. Viru Folgi keskkonnaprogrammi juht on Erik Sikk.

- **keskkonnasõbraliku protsessi kategoorias võitis aktsiaselts Ecometal naatriumsulfaadi kristalliseerimisprotsessi vältatöötamise ja juurutamise eest.** 2009. aastal avas tehas naatriumsulfaadi kristalliseerimistehhi, mis võimaldab akude

ümbertöötlemisel eraldatud naatriumsulfaadi vesilahusest aastas toota ligi 2000 tonni kristalliseeritud naatriumsulfaati. Tänu sellele ei satu vanadest akudest pärit naatriumsulfaat enam Läänemere ega avalda oma soolsusega kahjulikku mõju kalastikule ja taimestikule.

Varem anti naatriumsulfaati sisaldav jääklahus üle jäätmekäitlejale, kes suunas selle pärast lahendamist merevette. Lahendamiseks tarbiti üle 10 000 kuupmeetri vett aastas. Kristalliseerimisega on saavutatud oluline tehnoloogilise vee kokkuhoid. Lisaks vähendab kristalliseerimine energia ning tooraine ja materjalide kasutust, jäätmeteket, õhusaastust jne.

Kristalliseeritud naatriumsulfaati kasutatakse nii paberi-, tekstiili-, klaasi- kui ka keemiatööstustes.

Keskkonnaministeeriumi tunnustus:

- **keskkonnasõbraliku toote/teenuse kategoorias sai tunnustuse AS Pühajärve Puhkekodu keskkonnasõbraliku eluviisi, mahetoitu ja -toodete propageerimise eest.**

Pühajärve Puhkekodu projekti „Vali mahe toit – hea loodusele, hea Sinule“ eesmärk on propageerida mahetoitu külastajate ja ka töötajate, samuti Otepääd külastavate turistide ja kohalike elanike hulgas; pakkuda valikut kodumaist mahetoitu ja mahetooteid, kutsuda üles teadlikumale tarbimisele. Sellega toetatakse ka Eesti mahetootjaid.

Hotelli hommikulauas pakutakse näiteks laia valikut ökotooteid: kamajogurt, ürdisõõsupiimakreem, juust, mesi, taimeteed, õunad, keedumunad, puder, kuklid, must leib, peenleib, astelpajumoos. Toodete keskkonnasõbralikkus on tõestatud vastavate sertifikaatidega. Projekt hõlmab ka huvigruppide teavitamist majasiseste infomaterjalide, seminaride ning meediakajastuste kaudu.

Pühajärve Puhkekodu on lähiaastatel plaanis rajada keskkonnasõbraliku päikeseenergiat ja kohaliku biomassi kasutatav soojatootmisüksus. Kavas on ka ökoseminaride sari, kus tootjad ja spetsialistid räägivad mahetoorainetest, nende kasutamisest ja kasulikkusest.

Loe lähemalt veel Keskkonnaministeeriumi kodulehelt www.envir.ee

BE-SMARTER lõpuseminar

Lisaks Be-Smarter projekti tulemustele, jagas konsultandi kogemusi Jana Kelus, kes EMASeasy metodoloogial põhinevat keskkonnajuhtimissüsteemi aitas rakendada ettevõttes AS A.L.A.R.A. Ettevõtte kvaliteedi- ja keskkonnajuht Kairi Tänavsuu rääkis aga ettevõttepoolsetest kogemustest juhtimissüsteemi juurutamisel.

Kuna projekti teiseks eesmärgiks oli arendada e-õppe platvorm, mis on abiks keskkonnakonsultantidele keskkonnajuhtimissüsteemide alaste teadmiste parandamisel, andis Evelin Urbel-Piirsalu SEI Tallinnast ülevaate projekti raames valminud e-õppe platvormist, selle kasutamisest ning tulevikuvõimalustest.

EMAS-i uue määruse (ehk EMAS III) jõustumine 2010. aasta alguses tõi mitmeidki muudatusi keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamise osas just väikeettevõtetele. Keskkonnaministeeriumi keskkonnakorralduse osakonna spetsialist Kadri Tomingas tegi kokkuvõtte peamisest EMAS III määruse uuendustest ning Harri Moora tutvustas EMASeasy metodoloogia edasi arenguid.

Samuti tutvustati seminaril Keskkonnaministeeriumi programmi, mille eesmärk on avaliku sektori asutustes keskkonnajuhtimise juurutamine, kõiki sektoreid hõlmava ühtse tegevusplaani loomine 2020. aastani ning ka keskkonnahoidlike hangete läbiviimiseks valmisoleku tõstmine. Programmist tegi ülevaate Keskkonnaministeeriumi keskkonnakorralduse osakonna peaspetsialist Lauri Aasalo. Keskkonnaministeeriumi poolt tellitud uuringut „Ülevaate koostamine Keskkonnaministeeriumi valitsemisala asutuste juhtimiskeemide vastavusest ISO 14001 või EMAS nõuetega“ tutvustas Urmas Karileet OÜ Integrest.

Seminari lõpetas Be-Smarteri projekti edukatele läbinud konsultantidele tunnistuste ja diplomite kätteandmine ning ühine lõuna.

E-õppe programmist huvitanutel soovitage tutvuda www.be-smarter.eu/ee kodulehel oleva infoga ning soovikorral täita registreerimisvorm.

Lisainformatsiooni saab e-posti aadressil evelin@seit.ee.

Maarja Orasson, SEI
Tallinna keskkonnakorralduse
programmiassistent

Leonardo da Vinci

19. novembril 2010 toimus EKJAI koostöös Säästva Eesti Instituudiga Euroopa Liidu Be-Smarter projekti lõpuseminar (www.be-smarter.eu/ee). Ühisel üritusel tutvustati uuendusi keskkonnajuhtimissüsteemide vallas ning anti ülevaade käimasolevatest ja tulevatest keskkonnajuhtimise projektidest ning võeti kokku Be-Smarter projekti tulemused. Antud projektiga loodi koolitusprogramm keskkonnajuhtimise konsultantidele, et EMAS-i määrusele või ISO 14001 standardile vastavat keskkonnajuhtimissüsteemi (KKJS) rakendada lihtsal ja õpetuslikul meetodil.

Ligi 50-liikmelisele auditooriumile andis projektist ülevaate ja kokkuvõtte tegi Säästva Eesti Instituudi programmijuht Harri Moora. 2009. aasta suvel toimunud 3-päevasel praktilisel koolitusel EMASeasy meetodi rakendamisest ettevõttes

haris end kümnekond tulevast keskkonnajuhtimissüsteemi konsultanti. Järgnes aastane periood, kus konsultandid said õpitud teadmisi iseseisvalt ettevõtetes rakendada. 2010. aasta teisel poolel viidi konsulteeritavates ettevõtetes SEI Tallinna ekspertide poolt läbi siseauditeid, kus eksperdid hindasid nii konsultandi pädevust kui ka rakendanud juhtimissüsteemi taset. Projekti tulemused on head, sest koolitati 13 EMASeasy konsultanti, kes said vastavasisulise tunnistuse ning nendest viis konsultanti said ka edukalt juhendatud ettevõtete eest EMASeasy diplomid. Diplomeeritud konsultantide nimed avalikustatakse ka rahvusvahelise EMAS-i konsultantide andmebaasis. Keskkonnajuhtimissüsteemide alast nõustamist viidi läbi kahekümne kahes väike- või keskmise suurusega Eesti ettevõttes, kellest üks ettevõtte sai ISO 14001 sertifikaadi ning teine EMAS-i registreeringu.

UUT KESKKONNAÕIGUSAKTIDES (SEPTEMBER-DETSEMBER 2010)

Uue Tuleohutus seaduse alusel, mis jõustus 1. septembril 2010 kehtestati 10. septembril määrused **Tulekahju korral tegutsemise plaanile ning evakuatsiooni ja tulekahju korral tegutsemise õppuse korraldamisele esitatavad nõuded** ning **Põlevmaterjalide ja ohtlike ainete ladustamise tuleohutusnõuded** (10.09.2010). 13.septembril 2010 hakkasid sama seaduse all kehtima ka määrus **Tuletöö tegemisele esitatavad nõuded**, mis sätestab nõuded mis tahes maa-alal ja selle juurde kuuluvates ehitistes tehtava tuletöö tegemisele

26.oktoobril 2010 võeti vastu **Keskonnamõju hindamise ja keskkonnanjuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) muutmise seadus**, mis jõustus 26.novembril. Selles täpsustatakse mitmeid KeHJS sätteid, et

viia seadus täielikult kooskõlla Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/42/EÜ nõuetega. Peamiselt täpsustatakse seaduses strateegilise planeerimisdokumendi mõistet ning sellega seonduvaid KSH nõudeid.

Jäätmeseaduse alusel kehtestati 9.novembril 2010 määrus **Kaevandamisjäätmete käitlemise kord**, milles kehtestatakse täpsustavad nõuded kaevandamisjäätmekava sisule, sealhulgas jäätmekavas esitatavale jäätmete iseloomustuse kohta ning täpsustavate nõuete loetelu jäätmeoidla rajamise, kasutamise, seire ja järelhoolduse kohta.

Jäätmeseaduse alusel muudeti 9.septembril **Ohtlike jäätmete ja nende pakendite märgistamise korda** ning 30.novemb-

ril **Probleemtoodetest tekkinud jäätmete täpsustatud nimistut**. Määruste muudatused hakkavad kehtima vastavalt 18.septembril ning 10.detsembril 2010.

Veeseaduse alusel kehtestati 9.septembril 2010 uus „**Pinnavees ohtlike ainete, sealhulgas prioriteetsete ainete ja prioriteetsete ohtlike ainete ning teatavate muude saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused, pinnavees prioriteetsete ainete ja prioriteetsete ohtlike ainete keskkonna kvaliteedi piirväärtuste kohaldamise meetodid**.“ Määrus hakkas kehtima 18.deptembril 2010.

Loe lisa õigusaktides toimunud muudatustest: www.riigiteataja.ee ja www.eco-net.ee

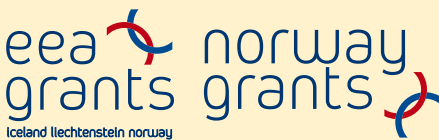
ECO-NET.EE

Jätkusuutliku ettevõtja teabeallikas

Keskkonnahoidlikud riigihanked mõjutavad ka ettevõtteid

*Evelin Urbel-Piirsalu,
Säästva Eesti Instituut*

Euroopa Liit on seadnud eesmärgiks, et 2010.aastaks peaksid 50% riigihangetest olema keskkonnahoidlikud. See tähendab seda, et hanked vastavad ELi poolt välja töötatud põhikriteeriumitele. See eesmärk on vabatahtlik ning enamuse Euroopa Liidu liikmesriike k.a Eesti ei ole seda saavutanud. Kuigi keskkonnahoidlike hangete läbiviimine on vabatahtlik on EL juba vastu võtnud ka direktiive, mis muudavad teatud hanked kohustuslikult keskkonnahoidlikuks. Näiteks vastavalt Uuendatud hoonete energiatõhususe direktiivile (2010/31/EL) peavad alates 2019 kõik uued avalikud hooned olema liginullenergiahooned, st hooned, mille määratud energiatõhusus on väga kõrge. Teiseks näiteks võib tuua ELi direktiivi Keskkonnasõbralike ja energiatõhusate maanteeõidukite edendamise kohta

(2009/33/EÜ), mille kohaselt peab alates 4. detsembrist 2010 maanteeõidukite sh ühissõidukite ostmisel arvesse võtma sõiduki kogu kasutusiga hõlmavat energia- ja keskkonnamõju.

Nimetatud direktiivide rakendamisel peavad ametnikud hakkama hangetesse energiasäästukriteeriume sisse kirjutama ning siis peavad ettevõtted valmis olema ka vastavaid tooteid ja teenuseid pakkuma. Hetkel on keskkonnahoidlike hangete osakaal hangetest olnud suhteliselt tagasihoidlik just selle tõttu, et hankespetsialistidel on puudulikud teadmised, kogemused ja oskused sellest, kuidas selliseid hankeid läbi viia. Osaliselt üritab seda lünka täita Norra ja Euroopa Majanduspiirkonna regionaalarengu toetuskeemi kaasabil märtsis 2010 avatud keskkonnahoidlike riigihankeid käsitlev koduleht (www.envir.ee/KHRH), mille eesmärk on pakkuda hankijatele keskkonnahoidlike hangete läbiviimisel mitmekülgset abi. Veebilehelt saab alla laadida mitmeid juhendmaterjale (k.a projekti raames koostatud juhendmaterjal) ning abivahendeid

(nt GRIP pakkumuste hindamise abivahend, olulusringi hindamise kalkulaatorid jne), seminaride ja koolituste ettekandeid, linke vajalikele kodulehtedele, mitmeid huvitavaid näiteid ja muud vajalikku. Samuti on seal kättesaadavad Euroopa Komisjoni välja töötatud tooterühmade kriteeriumid, sh kriteeriumid ehituse ja transpordi hangetele, mida 2010-2011 aasta jooksul Eesti olude ja seadusandlusega kohandatakse. Projektis osalejad loodavad, et veebileht aitab hankespetsialistidel saada üle hirmudest ja väärusaamadest ning julgustab keskkonnahoidlike kriteeriume edaspidi hangetel kindlasti kasutama. Kuigi see koduleht on suunatud hangetega tegelevatele ametnikele, võivad ka ettevõtjad seal näiteks tutvuda tooteid puudutavate kriteeriumitega, et ennast kurssi viia keskkonnahoidlike riigihangete miinimumnõuetega. See võimaldab neil vajadusel oma tooteid ja teenuseid selliselt kohandada, et suurema nõudluse tekkimisel avaliku sektori poolt olla valmis vastavad tooteid/teenuseid ka pakkuma.

Projekt ECOTIPS - väikeettevõtete ökoloogilise jalajälje vähendamine

Evelin Urbel Piirsalu,
Säästva Eesti Instituut

Leonardo da Vinci

EcoTips 2.0

2010.a sügisel algas Euroopa Liidu Leonardo da Vinci programmi poolt rahastatav projekt ECOTIPS 2.0 (*Enabling small business to reduce its environmental footprint*). Projekti juhtpartner on TIME Foundation Bulgaariast ning kaasatud on veel 5 organisatsiooni Belgiast, Sloveeniast ja Eestist. Eesti partneriks on SEI Tallinn. Projekt kestab 2012. aasta sügiseni.

Väike- ja keskmise suurusega ettevõtted (VKE) on Euroopa majanduse selgrooks,

moodustades 99% ettevõtetest, millest 96% koosneb 5 või vähemast töötajast. Siiski, üheskoos tekitavad nad 2/3 Euroopa Liidu tööstuslikust saastatusest. Muutuvas keskkonnas ning suurenevas konkurentsisis on ka VKE-d mõistnud, et keskkondlik vastutustundlikkus on oma konkurentsivõime suurendamisel ülioluline. Keskkonnanjuhtimissüsteemid ning – vahendid on üks viis aidata VKE-del oma keskkonnamõju vähendada ning keskkonnanõigusaktide nõuetele vastata.

Aina suureneva nõudluse tõttu selliste inimeste järele (ettevõtjad, juhid, spetsialistid), kellel on kogemusi täiendkoolituse vallas ning kes on võimelised töötama VKE-de keskkonnamõjudega, on ka uued lähenemised VKE-de koolitamises muutunud vajalikuks. Üks asi on mõista keskkonnaparenduste kasulikkust, teine asi on osata nendeni jõuda. Seepärast on

vajalik pakkuda VKE-dele ühtset teenust, mis nii informeerib neid keskkonnaprobleemidest kui aitab leida lahendusi.

Projekti peamine eesmärk on muuta innovatiivne ning atraktiivne täiendkoolitus mikroettevõtete suureneva konkurentsivõime vajadustele vastavaks. Peamine projekti tulemus on internetipõhise täiendkoolituspaketi (Ecotips 2.0) kohandamine organisatsioonidele Eestis, Belgias, Bulgaarias ja Sloveenias. Projekti tegevuste tulemusena vähendatakse ettevõtete ökoloogilist jalajälge ning panustatakse Euroopa Liidu täiendkoolituse ja jätkusuutlikkusega seotud prioriteetidele püüdlustes rohelise majanduse poole. Projekti kaasatakse 400 mikroettevõtet kkaheksas valdkonnas (kontorid, baarid ja restoranid, autoteenindused, väikeehitus, trükikojad, pagariärid, jaemüük ning juuksurisalongid) üle Euroopa.

UUS TRÜKIS „EMAS SAMM-SAMMULT“

Ilmunud on trükise „EMAS samm-sammult“ täiendatud väljaanne, mis tutvustab lihtsalt ja arusaadavalt Euroopa Liidu keskkonnanjuhtimise ja -auditeerimise süsteemi (EMAS) ja selle rakendamise etappe.

Hu moori kate karikatuuridega illustreeritud trükis sisaldab informatsiooni ISO 14001 ja EMAS-i kohase keskkonnanjuhtimissüsteemi erinevustest, EMAS-i registreerimise eelistest ja EMAS-i rakendamise tugistruktuuridest Eestis. Trükis on vastavusse viidud uue 2010.a. kehtima hakanud EMAS-i määrusega (EMAS III).

Raamatut saab tasuta Keskkonnaministeeriumist (Kadri Tomingas, tel 626 0750) ja Säästva Eesti Instituudist (seit@seit.ee, tel:6276100).

Rohelise kontori võrgustik Euroopa Liidus

Evelin Urbel-Piirsalu,
Säästva Eesti Instituut

Leonardo da Vinci

2011 aasta alguses algab Euroopa Liidu Leonardo da Vinci programmi poolt rahastatav roheline kontori teemaline projekt (*Network for Green Office Standardization in the EU - NeGOSE*), mis kestab 2,5 aastat. Projekti juhtpartneriks on Ungari Keskkonnanjuhtimise Assotsiatsioon (KÖVET) ning projektis osaleb veel kuus partnerit Belgiast, Bulgaariast, Rumeeniast, Sloveeniast ning Eestist. Eestis juhib projekti SEI Tallinn.

Kontorite põhjustatud keskkonnakoormuse tõttu (kontorid kasutavad 40% loodusvaradest üle maailma) on Euroopa Liidus kokku lepitud, et ettevõtted ning mittetulundusühingud peavad võtma proaktiivse rolli keskkonnaprobleemide vähendamisel ning vältimisel. Ettevõtetele on tihtipeale küll olemas jätkusuutlikkuse poliitikad, kuid neil pole ei pädevust ega ressursi büroojuhtide koolitamiseks ning kontorite „rohelistemaks“ muutmiseks. Euroopa Liidus puuduvad struktureeritud roheline kontori teemalised kursused büroojuhtidele.

Samuti pole ELs olemas standardiseeritud ökoloogilise jalajälje arvestust. Neid on vaja eriti väikeettevõtetele, kelle võimalused on väiksemad. Samuti on professionaalsetel koolitajatel, kes tegelevad büroojuhtimise teemadega, vaja oskusi ning koolitusmaterjale tõhusate koolituste jaoks.

Projekti eesmärk on panustada kontorite ja büroode muutumisele keskkonna- ja inimsõbralikuks ning tõsta töötajate oskusi ning teadmisi uuele tasemele. Selleks luuakse roheline kontori teemalised koolitusmoodulid, mis põhinevad vajaduste analüüsil. Samuti testitakse koolituse sihtrühmas ning kohandatakse vastavalt nende vajadustele. Uuendused ei ole suunatud mitte ainult lõppsihtrühmale ehk töötajatele, vaid ka professionaalsetele koolitajatele. Selleks töötatakse välja uudsed koolituspaketid koolitajatele ning õpetatakse neid läbi viima koolituse büroojuhtidele uudsetel alustel. Lisaks luuakse interaktiivne, standardiseeritud kontori ökoloogilise jalajälje kalkulaator Euroopa kontoritele ja büroodele.

Projekt on suunatud neile ettevõtetele, kelle tegevus toimub põhiliselt kontori tasemel, aga ka tööstusettevõtetele, kes soovivad oma kontori keskkonnamõju vähendada.

KESKKONNATEGEVUSE PARIMAD NÄITED

Pühajärve Spa ja Puhkekeskus

Tegevusala/toodang: Majutusteenused, toitlustus

Töötajate arv: 110

Kontaktid: Indrek Vähi

Aadress: Pühajärve 67414, Valgamaa

Koduleht: www.pyhajjarve.com

Ettevõtte lühikirjeldus: AS Pühajärve Puhkekodu on moodustatud 1999. aastal. Ettevõtte asub Otepää looduspargi territooriumil ca 22 ha suurusel maa-alal. Pühajärve Spa ja Puhkekeskuse eesmärgiks on pakkuda võimalikult mitmekülgseid teenuseid vaba aja veetmiseks ja puhkuseks. Alates 2004. aastast on ettevõttes rakendatud keskkonnajuhtimissüsteemi Roheline Võti, mis on aidanud kaasa säästva mõtteviisi propageerimisele töötajate ja klientide seas.

Keskkonnategevuse meetme valdkond: A. Tootmine B. Energia¹

Meetme lühikirjeldus/selgitus:

Meede I	Aeg	Kasu keskkonnale	Rahaline kasu (kr/a)
Ujula ventilatsiooniagregaadi ja elektrilise õhukuivati asendamine kaasaegse kompleksseadmega	2007	Oluline kokkuhoid soojusenergia ja elektrienergia kasutamise osas	Investeering: ca 800 000 Aastane kokkuhoid: 160 000 Tasuvusaeg ² : 5 aastat

Elektrienergia kokkuhoid ventilatsiooniseadme vahetamisega. 2003. aastal avati Pühajärve Spa ja Puhkekeskuse ujulakompleks, mis oli varustatud soojusvahetiga ventilatsiooniseadmetega ja elektrilise õhukuivatiga, et tagada vajalik sisekliima ujulas ja rietusruumides. Eksploatatsiooni käigus ilmsed liigest õhuniiskusest põhjustatud probleemid soojusvahetite jäätumise näol talveperioodil. Ujula sisekliima halvenes järsult vaatamata asjaolule, et elektriline õhukuivati töötas praktiliselt ööpäevaringselt. Elektrikulud kasvasid hüppeliselt. 2007. aasta suvel investeeris ettevõtte uude kompleksagregaati, mis on valmistatud spetsiaalselt ujulate tarbeks. Seadmel on sagedusmuunduritega mootorid, mis töötavad etteantud parameetrite järgi. Kasutusel on väga kõrge kasuteguriga (kuni 80%) plastikust ristvoolne plaatsoojusvaheti koos õhukuivatussüsteemiga, mis töötab veeauru kondenseerimise põhimõttel. Kogu süsteem on täielikult automatiseeritud, mis võimaldab seadmel töötada vaid siis, kui selleks on reaalne vajadus. Andurite ja kontrollrite abil juhitakse kogu protsessi vastavalt õhuniiskusele, temperatuurile ja vooluhulkadele. Alates paigaldamisest kuni käesoleva ajani ei ole seadme töös olnud tõrkeid ja rikkeid.

Keskkonnategevuse meetme valdkond: A. Teenus B. Energia¹

Meetme lühikirjeldus/selgitus:

Meede II	Aeg	Kasu keskkonnale
Säästulampide järk-järguline kasutuselevõtt	2005	Oluline kokkuhoid elektrienergia kasutamise osas. Iga säästulambi paigaldamisega väheneb elektrikulu ca 5-6 korda konkreetse valgusti kohta. Kvaliteetse säästupirni maksumus on 8-10 korda kõrgem kui tavapirnil, tööiga aga ca 6-8 korda pikem. Ettevõttes on 100 tuba, igas 8-10 valgustit. Lisaks välisvalgustus ja üldvalgustus. Hinnanguliselt on valgusteid kokku rohkem kui 1000.

Elektrienergia kokkuhoid säästulampide kasutuselevõttuga. Pühajärve Spa ja Puhkekeskuses on hulgaliselt kasutusel erinevaid valgusteid, mis töötavad püsivalt pimedal ajal (välisvalgustus, koridorid, fuajeed). Alates 2005. aastast, mil säästulambid ei olnud veel väga laialdaselt kasutusel, varustati enamus õue- ja koridoride valgusteid uute säästupirnidega. Investeering osutus õigustatuks, sest lambid on väga vastupidavad ja väikese energiatarbega. Alates 2008.a on ettevõtte järk-järgult vahetanud välja enamuse aegunud hõõgniidiga pirne ka numbritubades, mis oli varem keeruline säästupirnide aeglase süttimise ja suhteliselt ebamugava valguse tõttu. Kaasaegsed uued säästulambid on aga piisavalt heade näitajatega kasutamiseks hotellitoas.

Pühajärve SPA ja Puhkekeskus sai ka Keskkonnategija 2010 raames tunnustuse (loe lk 3).

¹ A. Tootmine, Toode/teenus, Juhtimine
B. Energia, Jäätmed, Vesi, Õhk, Materjalikasutus, Riskide vältimine, Keskkonnajuhtimise tõhustamine, Ettevõtte ühiskondlik vastutus, Keskkonnateadlikkuse tõstmine ja suhtlus, Muu

² Tasuvusaeg = investeering / (aastane kokkuhoid - aastane tegevuskulu)

MIS TEHTUD, MIS TEOKSIL

1. detsembril selgusid Keskkonnaministee- riumis 2010. aasta parimad keskkonnateod ja keskkonnategijad. **Loe lähemalt lk. 3.**

19. novembril toimus EKJA korraline seminar. Seekord anti ülevaade Be-Smarter projekti tulemustest ning muudest käimasolevatest ja kavandavatest keskkonnajuhtimise teemalistest projektidest avalikus ja erasektoris. Samuti tutvustati e-õppe platvormi keskkonnakonsultantidele ning arutleti selle tulevikuvõimaluste üle. Lisaks räägiti

MIS TEHTUD, MIS TEOKSIL

EMAS uue määruse (EMAS III) muudatustest ning EMASeasy metodoloogia edasistest arengutest. **Loe lähemalt lk. 3.** Ettekanded on üleväl: www.seit.ee.

25. novembril toimus Brüsselis EMASi rahvusvaheline konverents ning Euroopa EMAS auhindade 2010 jagamise tseremoonia. EMAS Awards 2010 auhinna võitis ka Eesti keskkonnahoidliku trükitööstuse lipulaev Ecoprint OÜ. **Loe lähemalt lk 2.**

MIS TEHTUD, MIS TEOKSIL

7. detsembril toimus Eesti tuleviku foorum, mis oli kulminatsiooniks aasta kestnud Eesti Kasvuvisiooni aruteludele. Kevadisel Arengufoorumil käivitatud laiapõhjalise mõttevahetuse jätkuna keskendus tulevikufoorum visiooni võtmevalikutes muutuste saavutamisele. Vahetult enne tulevikufoorumit toimusid visioonipäevad maakondades "Meie Eesti 2018" ja noorte visioonifoorum "Eesti tegija 2018." **Loe lähemalt <http://www.arengufond.ee/foresight/forum/>.**

Projekti EMASeasy MOVE-IT! koolitused

EMASeasy MOVE-IT! projekti raames korraldatakse 2011. aastal turismiettevõtjatele tegutsevatele ekspertidele ning maakondlike arenduskeskuste ettevõtlusnustaja-

tele keskkonnajuhtimissüsteemide alane koolitussari. Seal tutvustatakse EMASeasy metodoloogiat, mida rakendades on võimalik ettevõtetel piirkondlikult oma keskkonnamõju vähendada. Koolituse tulemusena suudavad ettevõtluskonsultandid nõustada väikeettevõtteid rakendama lihtsaid ja tõhusalt toimivaid keskkonnajuhtimissüsteeme. Koolitus hõlmab nii

teoreetilist kui praktilist osa ning baseerub osaliselt e-õppel.

Kõik, kel on huvi koolitustel osalemise vastu, palume ühendust võtta Maarja Orasoniga (maarja.orason@seit.ee või tel 6276115).

ESTI KESKKONNAJUHTIMISE ASSOTSIATSIOONI LIIKMED

Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsiooni liikmeskond koosneb tegevliikmetest ja toetajaliikmetest. Tegevliige on ettevõtlusega tegelev juriidiline isik, riigiasutus või omavalitsus, kes tunnistab ja järgib assotsiatsiooni põhikirja ning maksab liikmemaksu. Tegevliikmel on üldkoosolekul hääleõigus.

Toetajaliige on juriidiline või füüsiline isik, kes on huvitatud assotsiatsioonis aktiivselt või passiivselt tegemisest ja osalemisest ühisüritustel. Toetajaliikmel ei ole üldkoosolekul hääleõigust, kuid ta maksab liikmemaksu. Liikmeks astumise infot leiab EKJA kodulehelt.

Tegevliikmed

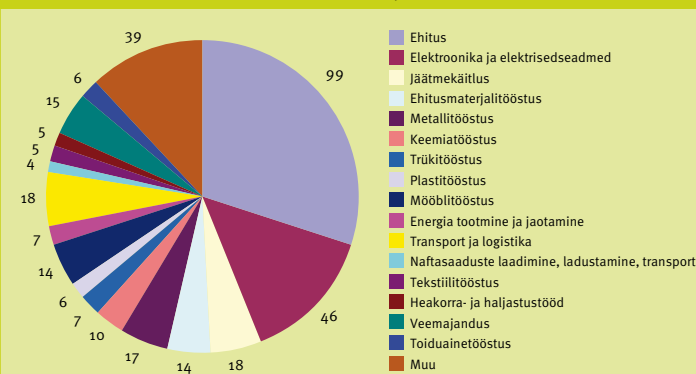
AS Kunda Nordic Tsement*, AS Eesti Raudtee*, AS EKSEKO*, AS Eesti Energia*, ELLE OÜ*, AS Tallinna Vesi*, AS Veolia Keskkonnateenused*, AS Tallinna Sadam*, Ragn-Sells AS, Bureau Veritas Eesti OÜ, Riigimetsa Majandamise Keskus, Saint-Gobain Ehitustooted AS, AS Irbistero, OÜ J. R. Technoconsult, AS Teede REV-2, Stoneridge Electronics AS, ÅF Estivo AS, Det Norske Veritas Eesti OÜ, Tallinna Prügila AS, Lloyd's Register EMEA Eesti filiaal, AS Eesti AGA, AS Amhold.

Toetajaliikmed

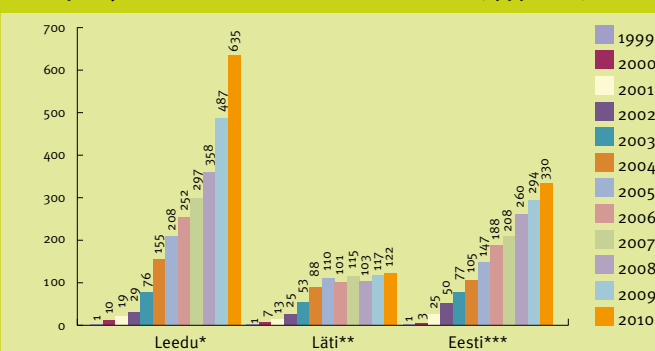
ABB AS*, SEI-Tallinn*, Kertu-Liisa Terk*, Olavi Tammemäe*, Eike Riis, OÜ Hendrikson & Ko, AS Lemminkäinen, Ants Tammepuu, Anni Turro, Nordecon Infra AS, AS JALAX, Peeter Saks, AS ORTO, AS MISTRA-Autex, Lembit Lait, AS ESTKO, Peep Pobbul, AS Metrosert, AS Tallinna Lennujaam, AS Estonian Cell, AS Kuusakoski, Elcoteq Tallinn AS*, Liina Joller, OÜ Keskkonnakorraldus, Improvement OÜ, Janek Vint, Enics Eesti OÜ, Integre OÜ

*Asutajaliikmed

ISO 14001 sertifikaadid tegevusalade kaupa Eestis

Eesti Kvaliteediühingu kodulehe (www.eaq.ee) andmetel (2010)

ISO 14001 juurutanud ettevõtete arv Balti riikides (1999-2010)

* Leedu Standardinõukogu: www.lsd.lt

** Läti Kvaliteediühing: www.lka.lv

*** Eesti Kvaliteediühing: www.eaq.ee